

PHARMACOPOEA

AMSTELREDAMENSIS.

OF

d'AMSTERDAMMER,

A P O T H E E K,

EERSTE AFDEELING.

Van de Enkelde Medicamenten die men
in de Winkels bewaren moet.

W O R T E L E N.

*Radices.*Cetosæ Oxallidis en Oxylapathi,
zuuring wortel, surkel.Acoii, of Calami aromatici,
welriekende lis.Alcannæ, Alkanetwortel, Blan-
ketwortel.

Alii, Look.

Althææ, of Ibisei en Bismalvæ, Heems-
wortel.

Angelicæ. Angelikawortel, Engelwortel.

Apii, Juffrouw markwortel.

Ari, Kalfvoeten.

A 3

Art

Aristolochiæ cavæ, Holwortel Fabaceæ,

Boontjes Holwortel.

Longæ, Lange Holwortel.

Rotundæ, ronde Holwortel.

Tenuis, dunne Holwortel.

Afari, Mansoor.

Asparagi, Aspargies.

Bardanæ, of Lappæ Maj. kliffen.

Pistoriæ, Hertstong.

Brusci of Rusci, steekende Palm.

Bryoniæ, Wilde Wijngaart.

Calami aromatici, siet acori.

Capparis, Kapperwortel.

Cardui Benedicti, Gezegende distel.

Carlinæ Everwortel.

Caryophyllatæ, Nagelwortel.

Cavæ, Holwortel.

Cepæ, Ajuin.

Chelidoniæ majoris, Stinkende gouw.

Minoris, Speen kruid.

Cherefolii, Kervel wortel.

Chinæ, Chineese pokwortel.

Cichorei, suikeryen.

Consolidæ majoris, of Symphyri mai.

Smeer wortel, waal wortel.

Contrayervæ, tegengift wortel.

Costi utriusque, balsem, kost.

Cucumeris asinine, esels komkommers, en
wilde komkommers.

Cur-

Van de Wortelen.

77

- Curcuma, indise saffraan.
Cyclaminis, verkens brood.
Cynaglossæ, honstong.
Cyperi longi, wilde lange galega, rotund
ronde wilde galega.
Dentisleonis, of Taraxici, paardeblom, heng-
stebloom.
Dictamni albæ of Fraxinellæ, leege effche.
Doronici Romani, kleine sonneblom.
Ebuli, hadich, water vlier.
Enulæ campanæ, of Helenii alantswortel.
Eringii, kruisdistel, duivels naigaaren.
Esulæ utriusque, wolfsmelk.
Felicis, varen.
Feniculi; of Dictamni albæ, lege effchen,
effchen kruid.
Galangæ majoris, } maagwortel.
minoris, }
Gentianæ, kruiswortel.
Glycyrrhizæ, of Liquiritiæ, soethout, kalissi-
hout.
Graminis, graswortel.
Helenii, of Enulæ campanæ, alantswortel.
Hellebori albi, witte nieswortel, nigri swar-
te nieswortel.
Hermodactylorum, hertjeswortel.
Hirundinarizæ of Vincetoxici, swaluw wor-
tel.
Hyoscyami, bilsen kruid.
Jalappæ of Gialappæ, swarte purgeerwortel,
wonder bloem van Peru.
Ibisci of althææ, en Bismalyæ, heemswortel.

A 6

Im

- Imperatorie of Ostrutii, meester wortel.
 Iridis Florentinæ, }
                                   } nosstratis, }
 }
 Lapatu acuti, wilde patienci.
 Lappæ majoris, of bardanæ kliffen.
 Levistici, lavas wortel.
 Lilliorum alborum, witte leli bollen.
 Liquiritiæ of Glycyrrizæ, soethout.
 Malvæ, kaasjes bladen.
 Mandragoræ, Mandragers.
 Mechocannæ, witte purgeerwortel.
 Meu, beerwortel.
 Narcisci, Tyloosen.
 Nymphææ, plompen.
 Ononidis of Restæ bovis, prang wortel.
                                   } staalkruid.
 Osmundæ regalis, of Filicis palustris, wa-
                                   } ter varen.
 Ostrutii, of imperatorizæ, meester wortel.
 Oxalidis of Acetosæ, siet Oxylapathi.
 Oxylapathi, Oxalidis siet Acetosæ.
 Pastinacæ hortensis, pinxternakels.
 Pæoniæ maris, peoni bloem.
                                   } fœminæ.
 Pentaphylli, vijf vinger kruid.
 Petasitidis, pestwortel.
 Petroselini, peterselie wortel.
 Peucedani, verkenzenkel.
 Phu, of valerianæ, steerkruid, Sint Joris-
                                   } kruid.
 Rimpinellæ, pimpernel.
 Plantagines, weegbre.

Poly-

- Polypodii querni, eiken varen.
 Porri capitati, knoflook.
 Pyrethri, bertram.
 Raparum, rapen, knollen.
 Raphani Hispanici, Ramelassen.
     Hortensis, radys.
     Rufficani, peperwortel, mieræ
         wortel.
 Restæ bovis of Ononidis, stalkruid.
 Rhabarbari of Rhei, melisoen wortel.
     Monachorum, patich.
 Rhapsodici of Centaurii majoris en
     Rheu pontici lange
         melisoen wortel.
 Rubiæ tinctorum, krappe, meede.
 Rusci of Brusci, stekende Palm.
 Sambuc., vlier.
 Satyrii, standel kruid, kullekenskruid.
 Saxifragiæ, steenbreeke.
 Scorzoneræ, adderkruid.
 Scillæ, zee ajuin.
 Scrophulariæ, groot steenkruid.
 Sigilli salomonis, salomons zegel.
 Spicæ nardi celticæ, { spyk.
                                   } indicæ,
 Symphiti maj, of consolidæ maj, smeer wortel,
     waal wortel.
 Taraxici of Dentis leonis en Dentis canini
     paarde blom, hengste blom.
 Tormentillæ, seven blads kruid.
 Turbith, vreemde purgeerende heemst.
 Tusilaginis, hoefblad.

Valerianæ of phu, speerkruid, sint joriskruit
 Vincetoxici of hirundinariæ, swaluwwortel.
 Zalzæ parillæ, Westindise pokwortel.
 Zedoaria, zeverwortel.
 Zingiberis, gember.

UITWASSEN, OF FUNGI.

A Garicus, lorken booms kampernoelje.
 Auriculæ judæ, judas ooren.
 Fungus vulg. arboricus adnascens, boom kam-
 pernoelje.
 Moxa wolligheid der bladen van byvoer.
 Orbicularis, bovist, en wolfs veest.

BASTEN, CORTICES.

A Rantiorum, orangie schillen.
 Cassiæ lignæ of xylocassiæ, kleine kaneel.
 Cinamomi, kaneel.
 Citriorum, citroen schillen.
 Castanearum interiorum, kastanje schillen.
 Ebuli, bast van water vlier.
 Fraxini, bast van essen hout.
 Glandium calices, dopjes van ekelen.
 Granatorum, of Malicorii, granaat schil.
 Juglandium, okkernoten bast.
 Kinæ kinæ, koors basten.
 Ligni guajaci, pokhouts bast.
 Limonum, limoen schil.
 Macis, blom, foeli.
 Malicorii of granatorum, granaat schil.
 Quercus, eike bast.

Rad.

- Rad. capparum, kappers bast.
Sambuci mediani, vlier bast.
Tamerisci, tameris bast.
Xylocassiae of cassia lignæ, kleine kaneel.
Winterani, magellaans kaneel.

HOUTEN, LIGNA.

- A** Loës of xyloaloës, en van sommige Agal-
lochum, aloes hout, paradijs hout.
Aspalathum, aspalthout.
Brasilianum, brasiliën hout.
Buxinum, bosboom hout, gemeenlyk, doch
qualyk, palmhout.
Colubrinum, slangenhout.
Guajacum of Sanctum, pokhout.
Juniperinum, jeneverhout.
Mollucense of panava.
Nephriticum, of santalum cæruleum, gra-
veelhout.
Rhodium, rosenhout.
Sanctum of guajacum, pokhout.
Santalinum album, wit zandelhout.
                  citrinum, geel zandelhout.
                  rubrum, rood zandelhout.
Sassafras swaethout.
Visci quercini, marentakken.
Xyloaloës of Lignum aloës.
                  Agallochum en Lignum paridis,
                  paradyshout.

BLADEN EN KRUYDEN, FOLIA ET HERBÆ.

- A** Brotoni maris, *averuit, averoone.*
A Absinthii romani of tenuifolii, *roomsche
 alssem.*
 Marini of Seriphii *zee alssem.*
 Vulgaris of Latifolii, *gemeene
 alssem.*
- Acetosæ, Oxalidis, Oxyalapathi** Hispanici.
 Romani.
 Silvestris.
 Tritolii.
zuuring, zurkel.
- Acetosellæ, Alleluyæ, Lujulæ** of Tritolii, **Aceto-**
tosæ, en Oxytriphylly,
koekoexbrood,
- Aditanti albi** of Rutæ mutariæ *wit eiken va-*
ren. nigri of Capilli veneris
swart eiken varen.
- Agrimoniæ, ontstoppentkruid.**
Alchimillæ, onser vrouwenmantel.
Alfines, muurkruid.
Althææ, Ibisici en Bismalvæ.
beemst, witte malve,
- Anethi tummitates, dil.**
Apii, juffrouw markt.
Argentiniæ, silverkruid.
Artemisiæ, byvoet, sint jans kruidt.
Asari, mansoor.
Asplenii of Ceterach, *steenwaren, miltkruid.*
Atriplicis, melde.
Basilici of Ocimi, *balssem.*

Be-

- Becabungæ of Anagallidis æq. bekeboom.
 Belladis, wei blom, madelieven.
 Betæ, bete.
 Betonicæ, betoni.
 Bismalæ, Althææ, of Ibisci, witte malve,
 heemst.
 Boraginis, bernasie.
 Botryos, druivenkruid, piment.
 Brancæ urcinæ, berenklauw.
 Brassicæ of Caulium, kool.
 Buglossæ, buglos, koetong.
 Bursæ pastoris, herderstas.
 Calaminthæ montanæ, berg calement.
 Capilli veneris of Adianti nigri
 venus hair.
 Capritolii, geiteblad, kamperfoelje.
 Cardui Benedicti, gesegende distel.
 Matæ, marien distel.
 Caudæ equinæ of Equiseti paarde slaart.
 Caulium of Brassicæ, kool.
 Centaurii minoris summitates sanctori, dui-
 send gulden kruid.
 Ceterach of Asplenii, steenvaren, miltkruid.
 Chamedryos, gamanderlyn.
 Chamæpytios, five Arthetica, veldcypres.
 Chelidonii majoris, stinkendeguwe.
 Chere folii, kervel.
 Cichorei, cichoreiblad.
 Cicuræ, scheerling.
 Cochleariæ, lepel bladen.
 Cuscutæ cum floribus, wrange, schorste.
 Dentis Leonis of Taraxici, paardeblom,
 hengstebloom.

Dic.

- Dictamni creticæ, kandisch kraamkruid.
 Ebulii, hadich, waterolier.
 Endiviæ of Intybi, indivi.
 Epithymi, schorfste, wrange.
 Equiseri of Caudæ equinæ en Hippuris paar-
 de staart.
 Eryfini, hees kruid.
 Eupatorii aquatici, water boelkens kruid.
 Cannabini, hennip boelkens kruid.
 Euphragiæ cum floribus, oogentrooft.
 Fartaræ of Tuffilaginis, hoefbladen,
 Fœniculi, venkel.
 Fragariæ, aardbesie blaaden.
 Fumariæ of Fumi terræ, duive kervek,
 Gallitrichi of Scarleæ, scharlei.
 Hederæ arboreseentis, klim op.
 Terrestris; hondsdrif.
 Hellecebræ, mûrpeper.
 Hepaticæ, leverkruid.
 Hyoscyami, bilsenkruid.
 Hyperici summitates, sint jans kruid.
 Hyssopi, hyssop.
 Ibisci, Althææ, Bismalvæ, heemst, witte
 malve.
 Lactuæ, sla, salade.
 Lapathi sativi, patientie.
 Lavendulæ, lavendel.
 Laura, lauwrier.
 Leonitis palustris, krooft, waterlinsen.
 Licenis, longekruid.
 Linguæ cervinæ siet Scolopendriæ.
 Lupuli, hop.

- Majoranæ, majorein.
Malvæ, kaasies blaen, malve.
Mandragoræ, mandragers.
Marrubii of Phrafii, malrouw.
Matricariæ, moederkruid.
Meliffæ, Confielje de grein, citroenzaad.
Menthæ fativæ of crisæ, kruismunt.
    Aquaticæ, watermunt.
Mercurialis, bengelkruid.
Miletohi, duizendblad, geruwe.
Musci } Cranii humani, doodshoofden;
          } mosch.
          } Quercini, eikenmosch.
Myrti, mirte blaaden.
Nasturtii acuatit, of Sifymbriiaq., water-
kers.
    Hyemalis of barbæreæ win-
    ter kers.
    Hortensis, twinkers, sterk-
    kers.
Nepetæ, Nip, kattedkruid.
Nicotianæ of Tabaci, tabak.
Nummulariæ, penningkruid.
Ocymi of Basilici, balsam.
Origani Cretici, orego.
    Vulgaris, grove Majelyn.
Oxalidis of Acetofæ, Oxylapathi, zuuring-
zurkel.
Papaveris Hortensis, tuin mankop.
    Nigri, swarte mankop.
Parietariæ, glas'kruid,
Persicariæ, persikkkruid.

Pe

20 Van de Kruiden en Bladen.

- Petrofelini, *peterfeli.*
Phellandri, *water eppe.*
Phyllitis of *linguæ cervinæ, herte tong.*
Pilosellæ, *nagelkruid.*
Pimpinellæ, *pimpernel.*
Plantaginis, *weegbre.*
Poli montani, *berg polie.*
Polygonii, *duisendknoop, knoopgras, verkens-
gras.*
Polytrichii of *Trichomanes, wederdoed.*
Portulacæ, *porcelein.*
Primulæ veris, *steutelkruid.*
Prunellæ, *Prunelle.*
Pulegii, *polei.*
Pulmonariæ albæ of *lichenis, longekruit.*
Maculosæ, longekruit.
~~X~~ Pyrolæ, *winter groen.*
Quercus, *eikebladen.*
Ribesii nigri, *swarte aalbesien.*
Rorismarini, *rosemarein.*
Rosarum, *rosebladen.*
Rubi summitates, *bramen.*
Rutæ, *wynruit.*
Rutæ murariæ, of *Salviæ vitæ en Adianthi
albi, steenruit.*
Sabinæ, *savelboom, sevenboom.*
Salicis, *wilge.*
Salviæ, *jali.*
Saniculæ, *wondkruid, sanikel.*
Saturejæ, *boonkruid, kunne.*
Scabiosæ, *aposteemkruid.*
Scarleæ, *scerlei.*

Schæ-

Schænanthi of Squinanthi, *arabisch hoy, kemels hoy.*

Scolopendrii of Linguæ cervinæ, *hertstong.*

Scordii, *waterlook.*

Scorzoneræ, *adderkruid.*

Sempervivi majoris, Sedi majoris, *groot huislook.*

Minoris, *klein huislook.*

Senæ, *sene blaaden.*

Serpylli, *quendel, wilde thym.*

Solani, *nachtschaade.*

Soldonellæ, *purgeerende zeekool.*

Solidagnis Saracenicæ, *heidens wondkruid.*

Sonchilævis, *hasenlatuwe.*

Tanaceti, *reinvaar wormkruid.*

Tapfi barbati of Verbasci, *wollekruid.*

Taraxici of Dentis leonis, *paarde blom, hengste blom.*

Thee Chinenfium, *graveel boom.*

Thymi cum floribus, *thym.*

Trifolii aquatici, *water drieblad.*

Tuffilaginis of Farfaræ, *hoefblaaden.*

Verbasci, *wollekruid.*

Verbenæ, *yserhart.*

Veronicæ, *eerenprys.*

Vincæ pervincæ, *vinkoorde.*

Violaræ, *violeblaaden.*

Virgæ aureæ, *gulde roede.*

Urticæ, *netelen.*

FLORES, BLOEMEN.

- A** Nethi, *dil bloemen*,
 Balustia, *granaat bloemen*.
 Betonicæ, *betoniek bloemen*.
 Boraginis, *bernagie bloemen*.
 Buglossæ, *buglosse bloemen*.
 Calendulæ, *gouts bloemen*.
 Carmomillæ, *siet Chamemeli*.
 Caprifolii, *camperfoelje*.
 Caryophylleus of Tunicæ, *ginoffel, anielier*.
 Chamæmeli en camomillæ romannæ, *roomse kermillen*.
     Vulgaris, *kermillen*.
 Cheiri en Keiri, *muurbloemen*.
 Crocus, *saffraan*.
 Cyani of Frumenti, *koorn bloemen*.
 Genistæ, *brem bloemen*.
 Hyperici, *St. Jansbloem*.
 Keiri, *siet Cheiri*.
 Lavendulæ, *lavendel bloemen*.
 Liliorum Alborum, *witte lelien*.
     Convallium, *lelijes van den dalen*.
 Malvæ arboreæ, of Hiemalis stokroosen,
     vulgaris, *keesjes bloemen*.
 Mililoti, *melote bloemen*.
 Pæoniæ, *poeni bloemen*.
 Papaveris erratici en Rhæados, *koren rosen*.
 Rorismarini of Anthos, *rosemaryn bloemen*.
 Rosarum pallidarum, *province rosen, bleeke rosen*.
     Rubrarum, *roo rosen*.

- Salvii, salibloemen.
 Sambuci, vlierbloemen.
 Schinanthum, kemels hoy of arabiesch hoy.
 Stichadis, vreemde lavendel.
 Tiliï, linde bloeyfel.
 Trifolii odorati, seven geteyden bloemen.
 Verbasci, wolle kruidsbloem.
 Violarum, violebloem.
-

SADEN, SEMINA,

- A** Cetosæ, suuring zaad.
 Agni casti, kuis boom zaad.
 Allii, look zaad.
 Albææ, Bismalvæ, heestzaad.
 Ammios, koninks komyn.
 Amomi, Garyophylli plinii, ronde nagels,
 nagels van plinius.
 Anethi, dil zaad.
 Anisi, Anys.
 Antheræ of rofarum, rose zaad.
 Apii, juffrouwmark zaad.
 Aquilegiæ, akeleizaad.
 Asparagie, aspargies zaad.
 Atriplicis, melde zaad.
 Bardanæ of lappæ, kliffenzaad.
 Basiiconis of Ocymi, balsem zaad.
 Berberorum, berberissen zaad.
 Bombacis, katoenzaad.
 Buniadis of Napi, stekrapen zaad.
 Cæpæ, ajuin zaad.
 Cannabis, kennip zaad.

Cari

- Cardamomi minoris, kardemomzaad.
 Cardui Benedicti, gezegende distelzaad.
     Mariæ marien distel zaad.
 Carei, kerwy.
 Carthami, Cnini, baster Saffraan.
 Caulium, koolzaad.
 Cicer rubrum, roode ciceren.
 Citri, citroenzaad.
 Citrulli, Angurix, agurk, kicherenzaad.
 Cnici of Carthami, bastert Saffraan.
 Colocynthides, quint appelzaadt.
 Coriandri, corianderzaad.
 Cubebe, steertpeper.
 Cucumeris, comcommerzaad.
 Cucurbitæ, kawoerdezaad.
 Cumini, komyn.
 Cydoniorum, quekorrels.
 Dactylorum ossa, dudelstenen.
 Dauci cretici, vulgaris, vogelnestzaad of
     kroontjes zaad.
 Endiviæ, endiviezaad.
 Eruçæ, raketzaad.
 Fabæ, boonen.
 Fœniculi dulcis, zoet venkel zaad.
     Vulgaris, venkel zaad.
 Fœnugræci, fenegrik, griex hoy.
 Fraxini of linguæ avis, essen boom zaad.
 Fumarix, duive kervel.
 Genistæ, bremzaad.
 Grana paradysi of Cardamomum majus.
     grein.
 Hordeum integrum, gerst.

Van de Zaden.

mundatum, gepelde garst,
perlatum, geparelde garst, 1

Hyperici, sint Jans kruidzaad.

Lactuce, slazaad.

Lentium, wikk:n.

Levistici, lavaszaad, lubbe struk.

Linguae avis, siet Fraximi.

Lini, lynzaad.

Lupini boxbonen.

Malvæ, kaasjesbladenzaad.

Melouum, meloenzaad.

Milii folis, parelzaad.

vulgaris, geers.

Napi siet Buniadis.

Nardi siet Nigellæ.

Nasturtii, kersezaad.

Nigellæ of Nardi, narduszaad.

Nuclei Ceraforum, kersestenen.

Perficorum, persiksteenen.

Prunorum, pruimsteenen.

Pinci, pingelen.

Pistachiorum, pistacies.

Oleris atri; groote eppe, en Peterfeli van Alex:
andrien.

Orobi, erwten.

Oryza, rys.

Pæoniæ; peoni zaad.

Papaveris albi, wit mankopzaad.

nigri, swarte mankopzaad.

Pastinacæ, pinsternakel zaad.

Petroselini macedonici vulgaris, } pieterfeli
zaad.

B

Phel.

- Phellandrii, watereppe.
 Plantaginis, weegbrezaad.
 Porri, pareizaad.
 Portulacæ, porcelynzaad.
 Pſyllii, vloyzaad.
 Raphani, radyszaad.
 Rusci of Brusci, stekende palm.
 Rutæ, wynruitzaad.
 Sambuci, vlierzaad.
 Santonici, Zedoariæ, ad vermes, severzaad.
 wormzaad.
 Saxifragiæ, steenbrekezaad.
 Scariolæ, scerleizaad.
 Sefelios Masciliensis, gekronkelde venkel van
 marslien.
 Sileris Montani, esels commyn.
 Sinapi, mostert.
 Sophiæ, sien of sophiën zaat.
 Staphidis agræ, luiskruid.
 Sumach, smak.
 Thlaspios, wilde kerffen, beessemkruid.
 Urticæ, netelzaad.
 Zedoariæ, siet Santonici.

 VRUGTEN, FRUCTUS.

- A**lkekengi, Halicacabi, krieken van over
 zee.
 Amygdala amara, bittere amandelen.
 dulci, soete amandelen.

An-

- Anacardi, hertjes.
Baccæ Ebuli, waterulierbessen.
Hedericæ, klimbessen.
Juniperi, jenever, wagholler.
Lauri, bakelaar, lauwrubberessen.
Mezeræi, meseriboorn, bergpeper.
Myrti, Myrtili, myrtbessen.
Sambuci, vlierbessen.
Rebeshorum rubr., roo aalbessen, jernvers;
nigri, swarte aalbessen.
Berbarorum, berberissen.
Cacaö, Chocolateboontjes.
Capita papaveris, mankoppen.
Capparis, kappers.
Caricæ siet Ficus.
Carpobalsamum, balsemvrucht.
Caryophylli, nagelen, kruidnagels.
Cassia fistula, pypcass.
Cerasa, kerssen.
Coccus Baphica siet Grana kermes.
Coffi, coffiboontjes.
Colocynthis, quint appelen.
Corni, kornoeljen.
Cucumer asininum, esels komkommers,
wilde komkommers.
Dactali, dadels, dayen, palmvruchten.
Ficus, Caticæ, vygen.
Fraga, aardbessen.
Gallæ, galnoten.
Garyophylli plinii of Amomi, nagels van
plinius, ronde nagels.
Glandes, akers, ekels.

Grana kermes of Coccus Baphica, *carmosyn*
- *bessen.*

Jujubæ, *jujuben, borstpruimen.*

Kermes Grana, *siet Grana Kermes.*

Mespila immatura, *onrype mispels.*

Myroballani Bellericæ.

Chebu'æ.

Citrine.

Emblicæ.

} *purgerende*
roo loop noten.

Indicæ of nigra.

Myrtilli, *siet Myrti.*

Nuces avellanæ, *hasennoten.*

Nuces Ceraforum, *kersepitten.*

Nuces Cupressi, *cupresnoten.*

Nuces Juglandium, *Walnoten, okkernoten.*

Nuces Mespilorum, *mispelsteenen.*

Nux Moschata, Myrtistica, Uguentaria no-
te moschaant.

Nuces Persicorum, *persiksteenen.*

Nuces Piri, *pingelen.*

Nux Pistachiorum, *pestasjes.*

Nux Vomica, *kraanogen, braaknoten.*

Olivæ, *oliven.*

Pastulæ Majores of Uvæ passæ, *rosynen.*

Pastulæ minores, Corinthiacæ,
krenten.

Piper album of Leucopiper, *witte peper.*

Piper Brasiliense, Achi, *of brasilien peper.*

Piper longum of Macropiper, *lange peper.*

Piper nigrum, Melanopiper, *swarte peper.*

Poma acida, *zuere appels.*

Aurantia, *Orangie appels.*

Chi-

Chinensia, sinaas appels.
 Citria, citroenen.
 Cydonia, quee appels, queen.
 Dulcia, soete appels.
 Granata punica, granaat appels.
 Immatura, onrype appels.
 Limonia, limoenen.

Mala, *siet in Poma.*

Morum celsi, moerbessen.

Pruna brignolensia, prunellen, prumiolen.

Pruna catharinæ, katrine pruimen.

Pruna damascena, pruimen van damascus.

Pruna gallica of rotunda, ronde pruimen.

Pruna silvestria, *slee*-pruimen.

Rubi idæi, brommelen, braamboisen, hinne
 bessen,

Sebesten, hoestpruimen.

Siliquæ, dulces, Sint Jans brood.

Tamarindum, tamarinde.

Uvæ, druiven.

FARINÆ, MEEL.

A Myluæ, styffel, ameldonk.

Fabarum, boonemeel.

Fœnugrœci, Fenegriekmeel,

Hordei, gerstemeel.

Lupinorum, boksbonemeel.

Rad althææ, meel van Heemst.

Consolidæ maj. smeerwortelmeel.

B 3

Sem

Sem. lini, lynzaad meel.

Volatillis, stuifmeel.

VOGTIGE SAPPEN.

SUCCI LIQUIDI.

- A** Cetum, azyn, eek, edik.
 Agrestæ, Omphacium, verjuis.
 Aurantiorum, orangie sap.
 Berberorum, berberissen sap.
 Citriorum, citroen sap.
 Cydoniorum, queesap.
 Fumarizæ, duivekerzelsap.
 Granarum, granaatappelsap.
 Limonum, limoensap.
 Oleum, Oly.
 Omphacium, siet Agrestæ.
 Rosarum pallidarum rosenjap.
 Vinum canarium, canarise sek.
     Gallicum, Fransche wyn.
     Hispanicum, Spaansche wyn.
     Moeseilanicum, Moesel wyn.
     Rhenarum, Rynse wyn.

UITGEDROOGDE SAPPEN, GOM-
MEN EN HARSTEN, SUCCI,
CONDENSATI, GUMMI
ET RESINÆ.

- A** Bfynthii vul. Succi, *sap van alst.*
 Acacia Vera.
 Aloë Succrotina, *beste aloë.*
 Aloë Hepatica of Caballina, *paarde aloë.*
 Ammoniacum.
 Amylum, *stijffel, ameldonk.*
 Assa fædita, *duivelsdrek.*
 Bals. Peruvianum album, } *peruviaanse bal-*
   } *nigrum.* } *sem.*
 Bals. Copayvæ, *wondbalsem.*
 Bdellium.
 Benzoinum.
 Bitumen of Aspaltum, *jodelym.*
 Caphure en Camphora, *campher.*
 Colophonia, *spiegelhars.*
 Elaterium, *esels komkommer sap.*
 Eupatorii aq. succus, *boelkenskruidsap.*
 Euphorbium, *sap van toortse van Peru.*
 Fuligo, *roet, bitter.*
 Galbanum,
 Ghitta jemou, *siet Gutta Gamba.*
 Gluten, *lym.*
 Glycyrrhizæ succus, *sap van zoethout.*
                                   klyffisap, drop.
 Gutta Gamandra, *en*

B 4.

Gut.

32 *Van de Gommen en Harsten.*

Gutta Garaba, Ghitta jemou, en
Gumma de Peru.

Gum Anime.

Arabicum, *arabise gom.*

Caranna.

Ceraforum, *kerse gom.*

Copal.

Elemni, elemi.

Hederæ, *gom van klim.*

juniperi of Sandaracha, *sandrak.*

Perficorum, *gom van perseboomen.*

Prunorum, *gom van pruimen.*

Tacamahaca.

Hypocistidis succus.

Lacca, *Lak.*

Ladanum en Laudanum.

Liquidambar, *vogtige barnsteen.*

Manna, *man, hooningdauw.*

Mastiche, *masfik.*

Myrrha, *myrrhe.*

Glibanum, *siet Thus.*

Opium, *turks heulsap.*

Opobalsamum, *balsemsap.*

Opopanax.

Pix, *pik.*

Px liquida, *teer, tar.*

Resina Abietina, *denneboomen harst.*

Citrina, *geel harst.*

Laricea, *lorkeboomen harst.*

Pini, *rinsenharst, pynharst.*

Terebinthinæ, *siet Resina citrina.*

Saccharum album, *witte zuiker.*

Vanz

rubrum, roo zuiker.

cantum album, witte kandy.

rubrum, roo kandy.

penedium, draizuijker, drolzuijker.

Sagapenum.

Sandaracha arabum of gummi.

juniperinum, jeneversharts.

Sanguis draconis, drakebloed.

in lachrimis, vogtig drakebloed.

Sarcocolla, vislym.

Schammonium, scammoni.

Styrax calamita of assa dulcis,

liquida.

Succinum album, carabe. } brandsteen.

citrinum. } barnsteen.

Thartarum rhenanum, } wynsteen.

rubrum, }

Terebinthina vulgaris, terpentyn.

Veneta, veneetse terpentyn.

Thus, Olibanum, wierook.

Tragacanthum, gom dragant,

DIEREN, DESSELS DEELEN EN
UYTWERPSELEN. ANIMALIA
EORUM PARTEM ET EXCRE-
MENTA.

A Deps Anatis, vet van een endvogel.

Anguillæ, } paling.

Anseris, } gansen.

Canis, } honden.

B *U*

Cervi

Cervi,	} herten.	
Felis,		} katten.
Gallinæ,		} hoenders.
Hominis,		} menschen.
Taxis of melis,		} dassen.
Urſi,	} beeren.	

Album græcum, witte klemi, honde kentels.

Angues, slangen.

Aranæ, spinnen.

Asellii, ſiet Millepedes.

Axungia porci, verkensreufel.

Bezoar Occidentale, weſtindife beſer.

Orientele, ooftindifche beſer.

Bufo, padde.

Butyrum, boter.

Cantharides, ſpaanſe vliegen.

Cafeus, kaas.

Caſtoreum, beverſwyn.

Cera alba, wit waſch, maagde waſch.

Citrina of flava, geel waſch.

Cochleæ, ſlakken.

Concenilia, concexylje.

Cornu cervi, hertſhoorn.

Rhinocerotis, rinoceroshoorn.

Cortices ovarum, eyerſchillen.

Chranium Hominis violenta morte extincti, menschen hooftpan, die door ongeluk of geweld ſchielyd dood gebleven is.

Dens apri, wilde verkenſtand.

Ebur, elpenbeen.

Fel Tauri, ſtieregal.

Hirci

- Hirci fanguis præparatus, bokkebloed.
 Hirudines, *fiel* Sanguisugæ.
 Ichthycolla, *vislym*, huisenblas.
 Lac animalium, melk.
 Lapidés animalium, *steentjes uit schelvishoof-*
den.
 Lumbrici terræ, *aard wormen.*
 Mandibulæ lucii, *snoeks kakebeenen.*
 Medulla ossium, *beendermerg.*
 Mel album, *maagdenhoning*, ongepeinder-
honing, witte honing.
 Mel flavum of citrinum, *bruinen hoening.*
 Millepedes, *Aselli*, pissebedden, zengen.
 Moschus, *Muscus.*
 Mumia, *mumie*, gebalsemt menschevleis.
 Oculi cancri, *kreeftoogen.*
 Os è corde cervi, *beentjes uit een harten-*
hert.
 Ova, *eyeren.*
 Priapus cervi, *hertepees.*
 Raræ, *kikvorschen.*
 Sanguisugæ of Hirudines, *bloedzuigers.*
 Sapo niger, *gemeene zeep.*
 Sapo venetus, *veneetse zeep.*
 Scincus, *minder krokodil.*
 Sepiæ us of Spuma maris, *zeeschuim.*
 Serici folluculi, *rouwe zyde.*
 Sevum hircinum, *bokketalk.*
     Ovinum, *schaapetalk.*
 Sperma ceti, *walschot.*
     Ranarum, *kikkerschoot.*
 Spodium ex ebore, *gebrand yvoor,*

B 6

Ste 7.

Stercus capri, geite keutels.

Columbi, duive mist.

Equi, paardekeutele.

Gallinæ, hoender mist.

Hominis, mensedrek.

Ovis schaapskeutels.

Vaccæ, koemist.

Tela araneorum, spinneweb.

Testæ chamarum, haantjeschulpen met
vooren.

Cochlearum, stekkehuisjes.

Concharum, mossel schulpen.

Ostreorum, oester schulpen.

Tellinarum, haantjeschulpen zonder
vooren.

Viperæ, viper slangen.

Ungula alcis, elandklauw.

Unicornu, eenhoorn.

Vulpes, vossen.

Zibetum, çivet.

MINERALEN, METALEN.

STEENEN, MINERALIA,

METALLA, LAPIDES.

Æ **Rugo**, viride æris. spaans groen.

Æs ustum, gebrand koper.

Alumen Rubrum, roode aluin.

Rupeum, gemeene aluin.

Plumeum, pluim aluin.

Ustum.

Ustum, gebrande aluin.

Alabastrum, albafter.

Antimonium, Stibium, spiesglas.

Argentum foliaceum, bladzilver, gestage
zilver.

Vivum, Mercurius vivus, quik,
zilver, quik.

Arsenicum Album, rottekruid.

Rubrum, Sandarachagræco;
rum, rusgeel.

Auripigmentum, piment.

Aurum foliaceum, bladgoud, geslaagengoud.

Bolus armena, }
vulgaris, } roode klei.
alba, witte klei.

Borax, Chryfocolla, goudlym.

Calx viva, levende kalk.

Cerussa, ceruis, loodwit.

Chalcites, koperrood.

Chalybs, staal.

Chryfocolla, fiet Borax.

Cinnabaris, Vermiljoen.

Creta alba, kryt.

Cryftallus, kryftal.

Ferrum, yfer.

Granatus, granaatsteen.

Hyacinthus, hyacintsteen, Iacint.

Lapis Armenius, armenifteen.

Calaminaris, Clementsteen, klemi-
steen.

Hæmatites, bloedsteen.

Judaicus, Jodesteen.

Lazuli, Lazuursteen.

Nephriticus, graveelsteen.

Scissilis, leyen, schaaljen.

Silicis, keyen.

Lithargyrium argenti, zilverglit.

auri, goutglit.

Magnes, magneetsteen, zeilsteen.

Mercurius vivus, siet Argentum vivum.

Minium, meni.

Nihil album, siet Pompholix.

Nitrum, siet Salpetra.

Osteocola, beenlym.

Plumbum ustum, gebrand loot.

Pompholix of Nihil album.

niet, niet wit.

Rubinus, rubyn steen.

Rubrica, roodaard.

Sal. armoniacum, armoniak sout.

Gemmæ, gegrave sout.

Petræ, Nitrum, salpeter.

Vulgare, gemeen sout.

Sandaracha græcorum, siet Arcenium ru-
brum.

Saphyris, saphyrsteen.

Sardus, sardixsteen.

Scoria ferti, hamerslag.

Smaragdus, smaragdsteen.

Stibium, siet Antimonium.

Sublimatum, sublimaat, opgeheerve quik.

Sulphur, swavel, sulpher.

Terra lemnia, aard uit 't Eylant Lemnos.

Sigillata, gefegelde Turxse aard.

Topasius, *topassteen.*

Tutia, Cadmia græcorum, *niet, oogniet.*

Vitriolum album, *wit koperroot, witte klemei.*

Anglicum, *engels koperroot.*

Cyprium, *cypers koperroot.*

Hungaricum, *Ungers koperroot.*

Romanus, *Rooms koperroot.*

Viride Æris, *siet Ærugo.*

Vitrum Antimonii, *antimoni glas.*

ZEEGEWASSEN, MARINA.

A Mbra grisea, *amber grys.*

Blatta Byzantia, *ruikende nagel stekkenhuis, het deksel van de purperhoorn.*

Coralli albi, *witte koraal.*

Rubri, *roode koraal, bloed koraal.*

Corallina, *koraal mos.*

Margaritæ, Uniones, Perlæ, *paarlen.*

Mater Perlarum, *paarelmoer.*

Pumex, *Puimsteen, dryfsteen.*

Spongia, *spons.*

Wyse om eenige simpelen te vergaderen.

H Et is behoorlyk, dat ider Apotheker
syn eigen tuin hebbe, om gedurig
de

de *Wortelen*, *Kruiden* en *Bloemen*, volgens de voorschriften der Doctoren, versich te gebruiken; want wy weten dat door het droogen de fynste deeltjes wegvliegen, en deselve van een anderen aard werden, als 't oogmerk des Doctors is: sooniet, sal men die ten minsten in sand zoeken te bewaren, voornamentlyk in de winter, ook willen zommige wortelen gantsch geen droogte lyden, gelyk de *Radices Acetosa*, *Asparagi*, *Cichorei*, *Liliorum alborum*, *Pastinaca*, *Taraxacici*, &c. Derhalven moet men die noodzakelyk in 't zand bewaren, en 't ware best dat men met alle die soo handelden, die hier te lande wassen: met sulks te doen, sou men de wormen en schimmel uit de laden houden.

Wat aangaat de tyd om die tot het droogen (wanneer men die juist wil drogen) uit te kiezen, agt ik die best wanneer het lof met geen bloemen, of zaad is opgeschooten, want anders al de zappigheid uit de wortel is. Welk blykt uit hare stokkigheid, derhalven moet men die in de herfst, winter en lente uit d'aarde halen, wassen en schraapen; zyn zy dik, snyd men die in schyven, of zyn sy lang, spouwt men se in vieren, en men snyd se in stukjes so lang als een vinger, en men hangt se buiten de zon te droogen. Daar zyn ook wortelen die stokachtig zyn als van *oude Venkel* en *Peterselie*, dese kneuft men met een hamertjen tot de schil week werd, en men haalt het stokkige hart daar uit.

Want

Want de stokkige herten zyn gans onnut.

De vreemde wortelen, moet men soo versch sien te krygen als mogelyk is; de vermoldde en doorwormde moet men niet gebruiken, daar moet wel op gelet werden; want de bedriegende Droogisten weten de worm steken weer toe te smeeren, en die quansuis wat op te pronken, waar door zy haar Ziel, de Kooper, Doctor en Zieke bedriegen. Hier over heeft *Dioscoridus* in sijn tijd al dapper weten te klagen. Daarom moet men een Apotheker liever wat duur betalen, en de beste waar hebben: dan weet een Doctor sekerder te gaan, een Apotheker vermeerderd sijn naam daar mede, en de zieken werden haastiger geholpen.

De *basten* moeten van de vrugten afgeschilt werden, wanneer se ryp zyn, en aldus in de schaduw gedroogt worden; Maar de basten van de boomen zyn best in de Herfft, Winter en Lente te vergaderen.

De *houten*, die hier te lande wassen, vergadert men, wanneer sy sonder bladen, vrugten en bloeyfels zyn, of indien sy niet ontbladeren, moet men die in de Herfft of vroege Lente vergaderen.

Alle *bladen* en kruyden sijn best te plukken, tegen dat deselve in de bloem gaan schieten, of wanneer sy nog in 't zaad niet geschooten zyn, want anders de jeugd uit de bladen is: ten sy de bladen laag wiesien, als *Violaria*, *Bellis*, *Salvia*, *Sanicula*, en diergelyke.

Men

Men moet ook agt geven dat men alle kruiden niet droogen kan, gelyk als *Taraxicum*, *Acetosa*, *Bellis*, *Lactuca*, *Sempervivum*, *Solanum*, *Cochlearia*, *Endivia*, *Nasturtium* &c. dese sal men altyd in sijn tuin groen houden, want gedroogt sijnde, blyven sy van haar kragt bereoft. Want alle bladen, die een scherp of zuur zout, of veel waterigheid by sig hebben, verliezen het selve: maar is 't dat daar eenige olyagtige, slymige of wrange en vaste soutdeeltjes by zyn, kunnen beter tegen het droogen, gelyk men fiet in al de riekende bladen, van *Thym*, *Laurier*, *Hysop*, *Majorein* &c. en in de slymige van *Heemst*, *Violen*, *Malve*, en dergelyke. Welkers deeltjes veeltaeyer sijn, en by gevolg beter kunnen aan een hangen, als wel de andere, die ligt vervliegen.

De tyd van de bladen en kruiden te vergaderen is op de middag, wanneer de zonnelijder schijnt, want zoose bedauwt, beregent, of vogtig waren, souden sy swart opdroogen. Afgeplukt sijnde, strooit men die op een folder, alwaarfe in de schaduwe droogen moeten, strooyende die niet al te dik op malkander, anders verstikt het kruid, en droogt niet alleen leelijk op, maar verliest zyn beste kracht.

De bloemen moeten op een helderen dag, voornamentlijk op de middag geplukt, en in de schaduw gedroogt werden, ten zy men daar terstond Conterven, Syropen of Wateren.

ieren van maakte. De roode Rosen laat men niet ten vollen open gaan, maar men plukt ze af, wanneer die in't knoppen syn: en het rood sig buiten begint te vertoonē, welkers blaadjes afgeplukt werden, het gele afgesneden en gedroogt.

De vrugten moeten behoorlyk ryp zyn eerste afgeplukt werden, ten zy men die onryp gebruiken moest, als *Okkernoten*, *Mis-spelen* en diergelyke, dewelke vergadert zynde in den oven, of soo het wesen kan op een zolder gedroogt werden, daar het redelyk heet is. Want de Ovens droogen gemeenlyk al te sterk, en maken om haar groote hitte dat alle de vrugten uitdroogen.

De *saden* vergadert men, wanneer sy ryp zyn, en in haar huisjes rammelen of willen afvallen, welke dan volkomen ryp zyn of zoo die in vrugten beslooten zyn als *Queen*, *Comcommers* &c. moeten die ryp, en de zaden daar uit genomen zynde, zagjes gedroogt worden.